	पञ्चमसत्रार्द्धम्					
		DSCC 11	**आशौचविचारः**			
			पाठ्यग्रन्थः – याज्ञवल्क्यस्मृतेः समिताक्षर-प्रायश्चित्ताध्यायः			
			प्रस्तावना–सम्पूर्णे जगति जन्ममृत्यू निरन्तरं प्रचलतः। शिशौ जाते जननाशौचं व्यक्तेः मरणे च मरणाशौचं भारतीयपरम्परायां सर्वैः विचार्यते। तत्र केचन नियमाः अपि परिपाल्यन्ते।			
			उद्देश्यः –आशौचे कर्त्तव्याकर्त्तव्यज्ञानं छात्राणां भवेदिति अस्त्युद्देश्यम् ।			
			1. अशौचलक्षणं , अशौचशब्दार्थः तद्भेदाश्च	**1**	**1**	**16-20**
			2. जननाशौचं , मरणाशौचम्	**1**	**1**	**16-20**
			3. आशौचे कृत्याकृत्यविचारः	**1**	**1**	**16-20**
			4. आशौचे शुद्धिविचारः	**1**	**1**	**16-20**
			सन्दर्भग्रन्थाः – 1. याज्ञवल्क्यस्मृतिः– विज्ञानेश्वरकृतमिताक्षराटीकोपेता, नागप्रकाशनम्। 2. शुद्धिसारः – प्रो.जयकृष्णमिश्रः (सम्पादकः) 3. प्रायश्चित्तविवेकः-शूलपाणि-पं.कुलमणिमिश्रः (सम्पादकः) 4. याज्ञवल्क्यस्मृतेः प्रायश्चित्ताध्यायः -सम्पादकः-डॉ. कमलनयनशर्मा।			
			फलितांशः –आशौचे कालस्नानाद्यपनोद्यः पिण्डोदकदानादिविधेरध्ययनादिपर्युदास इति ज्ञायते।			

			पाठ्यक्रम अध्ययन की योग्यता –शास्त्रिचतुर्थसत्रार्द्ध			
			पाठ्यक्रम की शिक्षा प्रविधि (बोधन प्रक्रिया)–व्याख्यानविधि, दण्डान्वयविधि, खण्डान्वयविधि,मूल्याङ्कनविधि।			
			सङ्गति–पूर्ववर्त्ती पाठ्यांश आशौचविषयका पश्चातवर्त्ती पाठ्यांशसंस्कारविषयोंसे अन्तः सम्बन्ध है।			
			परीक्षा का माध्यम (भाषा) -संस्कृत			
			परीक्षा प्रणाली–सैद्धान्तिक, प्रायोगिक			
			मूल्यांकन प्रक्रिया–आन्तरिक प्रक्रिया (लिखित,मौखिक) बाह्यप्रक्रिया (लिखित,प्रायोगिक)			
			प्रारूप प्रश्न पत्र– विश्वविद्यालय के नियमानुसार **खण्ड(क)** अतिलघूत्तरीय **(ख)** लघूत्तरीय **(ग)** दीर्घोत्तरीयप्रश्न			

		DSCC 12	**षोडशसंस्काराः**			
			पाठ्यग्रन्थः – निर्णयसिन्धुः – तृतीयपरिच्छेदस्य पूर्वार्द्धः (कमलाकरभट्टकृतः)			
			प्रस्तावना –संस्क्रियन्ते येन देहात्ममनांसि सः संस्कारः । संस्कारा बहुविधा यद्यपि भवन्ति, तथापि मुख्यतः षोडशसंस्काराः प्रसिद्धाः ज्ञायन्ते ।संस्कारैः मानवः मानवत्वं प्राप्नोति । स्वव्यक्तित्ववर्धनं च करोति ।			
			उद्देश्यम् - उपनयनविवाहसंस्कारौ छात्रैः अधीतौ । अतः अन्येषां संस्काराणां प्रमुखतया ज्ञानं भवेदिति उद्देश्यम् ।			
			1. गर्भाधानपुंसवनसीमन्तोन्नयनसंस्काराः	**1**	**1**	**16-20**
			2. जातकर्मनामकरणनिष्क्रणसंस्काराः	**1**	**1**	**16-20**
			3. अन्नप्राशनचूडाकरणकर्णवेधसंस्काराः	**1**	**1**	**16-20**
			4. विद्यारम्भकेशान्तसमावर्तनसंस्काराः	**1**	**1**	**16-20**
			सन्दर्भग्रन्थाः– 1. मनुस्मृतिः- कुल्लूकभट्टप्रणीता,मन्वर्थमुक्तावलीटीकासहिता,मणिप्रभा हिन्दीव्याख्योपेता,हरगोविन्दशास्त्री, चौ.सं.सं, चौक -221001 2. याज्ञवल्क्यस्मृतिः - विज्ञानेश्वरकृतमिताक्षराटीकोपेता, नागप्रकाशनः, 1985 3.बौधायन-धर्मसूत्रम् – श्रीमहर्षिबौधायनप्रणीतं, डॉ. उमेशचन्द्र पाण्डेय 4.गौतमधर्मसूत्रम्–पं.कुलमणिमिश्रः(सूक्ष्माटीकासहितं) नारायणप्रेस्,पुरी । 5.बौधायनधर्मसूत्रम् - चौखम्बा , वाराणसी, 1980 6. हिन्दुसंस्कारः -राजवलिपाण्डेय 7. पारस्करगृह्यसूत्रम् -– पं.कुलमणिमिश्रः,मार्गदर्शिनीटीकोपेतम् । 8. संस्कारमयूखः - नीलकण्ठभट्टः 9.संस्काराणां पर्यालोचनम् – प्रो.जयकृष्णमिश्रः			

			10.संस्कारविमर्शः -प्रो.भगवती सुदेश,जयपुरम् ।
			फलितार्थः –संस्काराणां ज्ञानेन छात्राणां नैतिकमानवीयविकासेन सह कर्मकाण्डज्ञानं सम्भाव्यते ।
			पाठ्यक्रम अध्ययन की योग्यता –शास्त्रिचतुर्थसत्रार्द्ध
			पाठ्यक्रम की शिक्षा प्रविधि (बोधन प्रक्रिया)–व्याख्यानविधि, दण्डान्वयविधि, खण्डान्वयविधि,मूल्याङ्कनविधि ।
			सङ्गति–पूर्ववर्त्ती पाठ्यांशसंस्कारविषयों का पश्चातवर्त्ती पाठ्यांशगृह्यकर्मोसे अन्तः सम्बन्ध है ।
			परीक्षा का माध्यम (भाषा) -संस्कृत
			परीक्षा प्रणाली–सैद्धान्तिक, प्रायोगिक
			मूल्यांकन प्रक्रिया–आन्तरिक प्रक्रिया (लिखित,मौखिक) बाह्यप्रक्रिया (लिखित,प्रायोगिक)
			प्रारूप प्रश्न पत्र– विश्वविद्यालय के नियमानुसार **खण्ड (क)** अतिलघूत्तरीय **(ख)** लघूत्तरीय **(ग)** दीर्घोत्तरीयप्रश्न